

Izreče obžaljevanje nad nazori učnega ministra gledé na učni jezik v ljudskih šolah na Koroškem. Ker se ne da misliti ni omika, ni napredek ne v veri, ne v posvetnih, zlasti tudi ne v gospodarstvenih stvaréh, brez poduka v maternem jeziku v ljudskih šolah, zato pričakuje se od slovenskih poslancev, da porabljajo svoj upliv, naj celi konsevativni klub smatra to vprašanje za svoje in naj ukrene vse potrebno, da se varuje materni jezik v ljudskih šolah, kakor pri vseh družih narodih na celem svetu, tudi pri Slovencih“.

Mi doslej slov. poslancem nismo dajali nasvetov, nismo od njih terjali, da vstopijo v klub konsevativcev, ali tudi grajali jih nismo zato. Še celo molčali smo, da-si nam je težko bilo pri srci, ko so jeli nekateri možje v Ljubljani in v Trstu, kakor po naročilu, pritiskati na naše poslance, naj bi izstopili iz „kluba konsevativcev“, češ, da se v njem jim vežejo roke in jeziki.

Zakaj se nismo mi še pridružili? Odgovor je lahek in je le-ta: Naši poslanci so volilcev zaupni možje in mi bi pristopili meje, ki jih ima časnikarstvo, ko bi jih silili na kaj, kar še oni niso izpoznali za potrebo. Doslej pa še oni take niso izpoznali in tudi njih volilci niso izrekli nikjer, da bi ne bili zadovoljni s poslanci, zato nismo imeli mi uzroka izreči se zoper delovanje gg. poslancev. Da je bilo pa njih delovanje dobro, v pravem pomenu modro, to dokazuje ravno sedanji čas, v resnici — čas od ločbe.

Načrt postave, ki vredi in pospešuje kmetijske in gozdarske koristi na Štajarskem.

(Konec.)

Pri vsem tem pa se je poskrbelo, da bode na vsak način mogoče ljudstvu izreči svoje misli in svoje želje, kajti tako v zboru okr. kmetijske skupine, kakor v okr. kmetijski komisiji in enako v zboru odposlancev, v deželnem kmetijskem svetu in v stalnem prisvetu je večina vselej na strani teh, katere voli ljudstvo. Da je namen nove postave, naj se nikakor ne kruši ljudstvu priložnost dejanski in uplivno vdeleževati se vseh posvetovanj v kmetijskih rečéh, to se vidi iz tega, da se napravi čisto posebej nov „stalni prisvet“ pri dež. odboru in sicer za to, da presodi tiste uredbe in rešitve, ki jih hoče dež. odbor izdati v deželnih kmetijskih zadevah ter da dobivajo udje dež. kmetijskega sveta, ki niso doma v Gradci, stroške za potovanje in 5 gld. za vsaki dan, o katerem je kaka seja; da imajo udje okr. kmetijske komisije pravico, naj se jim povrnejo stroški, ki jim jih nalagajo posli v njihovih opravkih, iz okr. premoženja in da o volitvi udov v zbor odposlancev niso zavezani na to, da izvolijo odposlanca izmed sebe.

To so pač take obrambe, ki dopustijo vsakateremu, da voli sposobne može in na drugi strani morejo tudi malo premožni prevzeti kako izvolitev. To je nekaj, na kar se gleda pri volitvi osrednjega odbora za voljo tega, ker ne dobijo doslej njegovi udje nobene odškodnine in vsakdo ne more in tudi noče tacih stroškov iz svojega žepa plačati vsako leto — stroškov, ki se jih človek ne more izogniti pri tolikratnem potovanju v Gradec in pri tamošnjem prenočevanju.

Ne sme se pregledati tudi to gledé na uspešni razvoj delovanja, da bode mogoče, kedar se bode v dež. zboru razpravljalo o stroških za dež. kmetijski svet, spraviti v razgovor potrebe posameznih okrajev. S tem bode dež. zbor izpoznal potrebe kmetijstva ter lahko ne samo v poprečnih zneskih, ki ne zadostujejo, ampak v takih svotah določil podpore, ki kaj izdajo in so za kmetijstvo potreba.

V tem, da je osrednji odbor vse te reči dobro prevdaryl, dobil je prepričanje, da bi ta novi zavod, stoječ na širnej in zdravej podlagi, s tacim prostim delovanjem najlažje skrbel za potrebe kmetijskega in gozdarskega napredka, v veliko večji meri, kakor doslej c. kr. kmetijska družba ali kaka druga zasebna naprava. Osrednji odbor pa je tudi izprevidel, da bi ne bilo niti modro niti potrebno, ko bi še poleg tacega zavoda, kakor bode nov dež. kmetijski svet, ostala doslenja c. kr. kmetijska družba, saj bi bilo na večjo korist celi deželi in sploh boljše, ako si vsi ti možje, katerim je za napredek kmetijstva, sežejo v roke ter z zjedinenimi močmi delajo na vzboljševanje kmetijstva.

Vsled tega misli osrednji odbor zboru, ki se snide hitro, po bližnjem rednem zboru, predložiti ta-le nasvet: naj se razide c. kr. kmetijska družba štajarska tedaj, ako se sklene deželna postava, ki meri na ta ali enak način vzboljšati kmetijstvo in gozdarstvo in dobi Najvišje potrjenje, iz proste volje za vselej.

V Gradci, oktobra meseca 1891.

Osrednji odbor c. kr. kmetijske družbe štajarske.

Predsednik:

Maks baron Washington.

Generalni tajnik:

ces. svetovalec Fridrik Müller.

Gospodarske stvari.

Sirovo maslo.

Skrbna gospodinja obrača vse, kar se da, pri domačiji dobro in čem boljše to zna, tem lažje shaja in marsikaj plača, kar je pri hiši potrebno, ona, ne da ji je treba vselej možu priti po denarja. Tak pripomoček pa je in sicer

zdaten pripomoček ji je kravje mleko in kar si ve napraviti iz njega. Koliko dobi modra gospodinja iz njega, ne da ji ga primanjkuje v tem za dom!

Ker vemo, da imamo tudi mi več tacih gospodinj, zato jim hočemo dnes povedati nekaj o sirovem maslu. Kaj je sirovo maslo in kako se dela, to je znano. Naj bi ga le gospodinje pridno pridelovale, lep denar se dobi za-nj, ako je v redu, snažno, zdravo. V časih pa vendar-le ni spraviti hitro v denar in kaj naj stori gospodinja z njim, da se ji ne izkazi? Naj ravna z njim tako-le: Najprej mora biti dobro, ne izkaženo maslo, potem se pa dene v posodo, v kateri se shranjuje in vdela se va njo tako na trdo, da ni nič praznega prostora, nobene votline. Zatem pa se dene posoda v kotel, ki ima do srede krova. V kotlu naj ostane posoda masla tako dolgo, da se krop shladi. Maslo se drži potlej celih šest mesecev, je sveže, se dobro okuša ter je čisto in rabi se lahko brez vsake škode. Kupec bode z njim zadovoljen.

Sejmovi. Dne 21. novembra v Arveži, pri sv. Jurji na Ščavnici, pri sv. Jurji na Tabru in v Svetini pri Celji. Dne 23. novembra v Arnoži. Dne 24. novembra pri sv. Marjeti na Pesnici. Dne 25. novembra v Ločah in na Ptuji.

Dopisi.

Iz Trbovelj. (Podružnica sv. Cirila in Metoda.) Slovencu se je treba boriti neprenehoma in povsod za njegov obstanek, zakaj njegovi neprijatelji ga ne zatirajo samo ob skrajnih mejah njegove domovine, marveč hočejo tudi prav v domovini gospodariti in zvonec nositi. Izmed tujcev vsiljujejo mu posebno Nemci svoj jezik. Ker sprevidijo, da je treba mladino za se pridobiti in domačemu jeziku odtujiti, zato so se spravili na slovensko deco, češ: če to imamo, potem smo na konji. Osnovani so si torej svoj nemški „šulverein“, ki ima nalogo, da ponemčuje slovenske otroke. Ker to društvo napenja vse svoje moči, da bi doseglo svoj namen, osnovali so zavedni slovenski možje „Družbo sv. Cirila in Metoda“, katera naj bi „nemškemu šulvereinu“ baš nasproti delovala in skrbela, da se slovenski otroki vzgajajo na versko-narodni podlagi. Kmalu so se jela snovati podružnice te prekristne družbe. Te podružnice se na strah našim neprijateljem bolj in bolj množijo, posebno pa na spodnjem Štajerskem in Koróškem. Tudi pri nas v Trbovljah smo že dalje časa prevdarjali, kako bi kaj začeli buditi narodno zavest, in najprimerneje nam se je zdelo osnovati podružnico sv. Cirila in Metoda, da bi tako podpirali slovensko šolstvo, ob enem pa tudi dramili Trbovljane iz narodnega spanja ter jih, če Bog da, pri raznih zboro-

vanjih in shodih navduševali za slovensko stvar. Prav ljubo nam je torej bilo, ko je slavno vodstvo „družbe sv. Cirila in Metoda“ ponudilo, da bi se preselila podružnica, ki je imela doslej svoj sedež na Zidanem mostu, pa je skoraj zaspala, v Trbovlje. Vsakdo si lahko misli, kako je pogrelo naše posiljene Nemce in kako so začeli stikati glave, ko so videli dne 25. okt. gostilno g. A. Volavška lepo okrašeno in plapolati slov. zastavo. Kaj pa, da so si mislili, da bo le malo vdeležencev, a čudom so se morali čuditi, ko so videli, da se je nabralo obilno ljudstva pred omenjeno gostilno, kjer je bilo ob 3 napovedano zborovanje. Dosedanji predsednik podružnice vč. g. K. Gmeiner pozdravil je v presrčnih besedah došle goste, naznanil vzroke, zakaj se je preselila podružnica iz Zidanega mostu v Trbovlje, potem pa odložil predsedništvo. Začasni predsednik v. č. g. župnik in kn. šk. duhovni svetovalec, Peter Erjavec, ki se je mnogo trudil, da bi se podružnica k nam preselila, priporočal je prav gorko to podjetje zbranim gostom. Isto je storil še potem odposlanec vodstva družbe v Ljubljani. Ko se je izvolil novi odbor, začelo se je vpisovanje udov, katerih smo imeli kmalu nad 70. Da je bilo zborovanje bolj živahno, zato so skrbeli izvrstni Litijski pevci, ki so nas razveseljevali s svojim prelepim petjem. Presrčna jim zahvala! Dal Bog, da bi Trboveljska podružnica vstrajala, cvetela in budila narodno zavest, posebno med tukajšnjimi kmeti. —k.

Z Ribnice. (Nemškutarska nevošljivost.) Kdor naše razmere pozna, pritrđi mi rad, da v Ribnici ničesar bolj ne potrebujemo, kakor dobrega zdravnika. V sosednje vasi je pot dalja in posebno po zimi težavna. Vrh tega ni noben zdravnik dolžen, da ubožcem našim zdravila cenó daja, ker od naših občin podpore ne dobiva. Imeli smo pred kacimi 10 leti v Ribnici dobrega zdravnika, ali kakor srake zavidni vaščani ne morejo drugega trpeti v svoji sredi, kdor se jim vedno ne klanja, odpravili so ga na ne ravno časten način. Trpeli smo toraj veliko nezgodo in marsikdo od nas je šel vsled pomanjkanja zdravniške pomoči o pravem času, prezgodaj — pod grudo. Sedaj smo upali, da bode boljše, kajti naš rojak, doslužen c. kr. polkovni zdravnik dr. Miglič odločil se je stopivši v pokoj ostati pri nas, kjer si je že kupil lepo hišo. Tudi je že v kratkem času, kar je bival tukaj, pokazal, da je ne le izvrsten zdravnik, temveč tudi dober narodnjak in prijatelj ubožcev. Obe občini ste ga radostno sprejeli in soglasno pritrđili, da se mu izroči nagrada kot podpora tukajšnjemu zdravniku. Le edino našemu „pürgermajstru“ to ni bilo po volji ter je s svojim zvestim oprodom, kateri gre za njim skozi drn in strn, glasoval proti. Kaj njemu mar za uboge bolnike, kaj sploh za